

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 frt. | Félévre . . . 2 frt.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők ugy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és melléletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

A magyar gazdatiszti kongresszus megállapodásai.

A növények ápolásáról és védelméről. —é—től.

A tőzeg mint trágya. Szabó. Nep. Jánostól.

Rózsakiállítás Kolozsvárt.

Vegyes közlemények.

Vetések állása Erdélyben. Szőlőtermelők figyelmébe. Filoxera-zárlat alá helyezett erdélyi községek. Lóverseny Szegeden A magyar-francia biztosító-társaság. A trieszti általános biztosító társaság.

Nyiltér.

Fiaczi értesítő.

A magyar gazdatiszti kongresszus megállapodásai.

Május hó 6 és 7-én folyt le a magyar gazdatisztek első országos kongresszusa, a fővárosi vigadó nagy termében. Nagy számban gyűltek egybe az ország különböző részéből a gazdatisztek azért, hogy az erkölcsi és anyagi helyzetük javítására alkalmas módokat alaposan megvitassák és megállapítsák.

A kongresszuson az elnöki tisztet Bujánovits Sándor nagybirtokos, orsz. gy. képviselő és a magyarországi gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdíj-egyesületének elnöke vitte; aki — éljenzések és helyeslésekkel többször megszakitott — magvas beszéddel nyitotta meg a kongresszust.

Lapunk tere nem engedi, hogy a kongresszus lefolyását egész terjedelmében közöljük, miért is annak legalább megállapodásait tömörítjük itt össze, minthogy ezeket ugy a földbirtokos urakra, mint a gazdatiszti karra fontosaknak tartjuk.

Sajnáljuk, hogy ezt nyomban a kongresszus lefolyása után nem tehetjük, de — a mi egyébként nagy örömünkre szolgál — folyton annyi a közleni valónk, hogy néha a legsürgősebb dolgokat sem vagyunk képesek mind beszorítani.

A kongresszuson első tárgy volt: A gazdatisztek erkölcsi és anyagi érdekeinek biztosítása. Bevezette *ifj. Wenninger Mátyás*, melynek resolutiojakép, beható vita után, a következő határozati javaslat lön elfogadva:

A kongresszus szükségesnek tartja oly törvény alkotását, mely a gazdatiszti állás elméleti és gyakorlati kvalifikációját megállapítván, a gazdatiszti és némely ovvel rokon természetű hivatalos állások betöltését ezen kvalifikáció megszerzésétől teszi függővé.

Szükségesnek tartja továbbá a gazda-

tisztak és szolgálatadók közti szolgálati jogviszonyoknak törvényes szabályozását, mely szabályok külön szerződés nem léteben mindkét félre nézve egyaránt kötelezők legyenek.

A kongresszus megbizta „a magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek segélyegyesületét,“ hogy ily törvényes intézkedések létesítését a Nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. Miniszter urnál szorgalmazza.

Második tárgy: A gazdatisztek nyugdíj-intézetének felállítása.

A *Bosánji Endre* által, előadása kapcsán beterjesztett következő határozati javaslat fogadtatott el:

Tekintve, hogy a gazdatisztek nyugdíj-intézményét egyelőre pótolni hivatott életbiztosítás illetőleg járadék-biztosítás érdekében a gazdatiszti egyesület és az első magy. ált. biztosító társaság között fennállott megállapodás a biztosító társaság által nyújtott előnyök dacára a gazdatiszti osztály jelenlegi helyzetéből folyó igényeket kielégíteni képes nem volt, következésképp a gazdatisztek nyugdíjazásának ügyét megoldásra nem vezette, tétessenek meg az intézkedések arra nézve, hogy az *önsegély elvén alapuló nyugdíj-szövetkezet az egyesület kebelében megteremthető legyen*, mire nézve

1. legsürgősebb teendő lenne az egyesületi tagok nyugdíjazási statisztikájának gyűjtése, mely alapvető tájékoztatást lenne hivatva nyújtani

- a) a tagok biztosítási képességéről és
- b) a biztosítandó nyugdíj iránti igényekről;

2. ez alapon kidolgozandó lenne az *önsegély elvén alapuló nyugdíj-szövetkezet* létesítési normatívuma,

3. indittassék meg a gazdatiszti egyesület nyugdíj-szövetkezetének létesíthetése érdekében, az érdekelt földbirtokos osztály áldozatkészségének az alaptőke létrehozatala, valamint folytonos adományokkal való gyarapítása czimén, nagyszabásu actio, mely azonban csupán a kész tervek megállapítása után lenne folyamatba tehető.

Harmadik tárgy: A tisztai száztóli rendszer előnye a birtok jövedelmezése szempontjából. *Bálintffy Pál* vezette be s elfogadtatott ugyanannak a következő határozati javaslata:

A kongresszus a földbirtokok jövedelmezése fokozásának egyik legfontosabb tényezőjéül a gazdatiszteknek a jövedelemben való részesítését ösmervén fel, a gazdatisztek díjazásának megállapításánál a száztólizási rend-

szert alkalmazását általánosítani és e czélra a földbirtokos urak közreműködését megnyerni óhajtja.

Minthogy csak oly száztólizási rendszer felelhet meg a földbirtokosok érdekeinek, mely kellő figyelmet fordít a birtok állagának, felszerelésének és termőképességének állandó fenntartására, megbizta a magyar korona területén foglalkozó gazdatisztek segélyegyesületét egy helyes alapokra fektetett száztólizási rendszer tervezetének kidolgozására és kellő alakban nyilvánosságra hozatalára.

Végül felkéri a kongresszus a Nagyméltóságu m. kir. földmivelésügyi Miniszter urat, hogy az állam kezelése alatt álló birtokokon, a száztólizási rendszert általánosan életbe léptetni s ezáltal ugy a birtokosoknak, mint a nagybérlőknek, a jövedelmezésnek ezen gyakorlati uton való fokozása terén, példát nyújtani sziveskedjék. Ép ugy kéri a sajtó támogatását, valamint az országos gazdasági egyesületet, hogy ezen eszméket a földbirtokosok körében pártolólág terjessze.

A negyedik tárgy: Az elhelyezés szabályozása. Előadója *Kádár Kálmán* volt, kinek következő határozati javaslata fogadtatott el:

Kimondja az orsz. kongresszus, hogy

1. elvben helyesli azt a mozgalmat, mely hivatva van az elhelyezés terén eddig nagy mértékben divó és a zsarolásig menő lelkiismeretlenséggel üzött „magán“-elhelyezés káros módját megszüntetni és az e téreni üzérkedést lehetőleg teljesen megsemmisíteni,

2. szükségesnek, időszerűnek és hasznosnak látja ennél fogva, hogy a központban egy helyeszközlési országos intézmény létesíttessék.

3. Utasítsa és illetőleg kérje fel ezek alapján ezen országos kongresszus, a felvetett eszme megvalósítása érdekében, a Budapestén székelő „Gazdatisztek és erdészek segély- és nyugdíj-egyesületét.“

Azután még részletesen ki van fejte az elfogadott határozati javaslatban, hogy miképpen szerveztessék a helyeszközlési iroda, melyet azonban, tér szüke miatt, közleményünk-hől ki kellett hagynunk.

Ezek voltak a kongresszus megállapodásai, melyek után még egy pár fűlszóalás történtvén, az elnök a gazdatisztek első országos kongresszusát meleg szavakkal bezárta, melyet lelkes éljenzés követett.

A növények ápolásáról és védelméről.

A magyar gazda nagy hibát követ el akkor, midőn azon hitben van, hogy elég a vetést a maga idejében végezni s a többi — magától jő, vagyis az ég áldásától függ.

Valószínűleg így gondolkozik, midőn elmulasztja a vetéseknek kellő gondozását; vagy pedig nem ismeri kellőképpen azon eszközöket és módokat, melyek által a kulturnövényeket fejlődésük alatt szükségkép támogatni kell, vagy — nem fektet erre elég súlyt.

Akárhogy van is a dolog, ha megnézzük valamely gondosabb gazda földjét, ki arra és azon kívül a növények ápolására és védelmére több figyelmet fordít: azt látjuk, hogy azon a növényzet bujában nő s gazdag aratásokkal biztat, míg az elhanyagolt vetés, vagy mely kellő oltalomban nem részesült, nem lesz oly szép, erőteljes, bő hozamu.

Igaz, hogy amaz több munkával jár, tehát több a ráfordított költség is; de *ki is fizeti magát*, gyakran többszörösen.

Vegyük rendre az egyes növénycsoportokat. A *kalászos növényeknél* pl. elhanyagolják igen sokfelé tavaszkor azok lehengerzését, vagy fogasolását, már pedig csupán e mivelet által képesek vagyunk a termést holdanként 5—6 hektoliterrel is gyarapítani.

K.-Monostoron a Montagnei rozs tavaszkor megfogasolva adott k. holdanként 17—18 hl. magot. Közönséges művelés mellett ad 10—11 hektolitert.

Debreczenben a canadai rozs kat. holdra számítva 40 literrel adott többet s a rozs minőségét 2 kg.-mal javította.

Kapálva az azowi rozs, kat. hold. 53 kg.-al termett többet és 2 kilóval volt súlyosabb a magja.

Továbbá a *gyomlálást* nem teljesítik úgy, mint kellene, a gyomok elszaporodnak s ártanak a kulturnövény növekedésének s azonkívül eltisztátlanítják a termést s így annak mint vetőmagnak, vagy piaci árának tetemesen leszállítják. Különösen erre kell nagy figyelmet fordítanunk — a tiszta vetőmag után. Az igen elgyomosodott földekbe *kapás* növényeket termeljünk több éven keresztül.

A buza (árpa s zab) vetőmag *csávázását* még sokan nem teljesítik, vagy nem kellőképp. Az üszög ellen védelmet pedig más eszköz nem nyújt.

Gyenge vetéseknél *felültrágyázást* (esetleg műtrágyát) nem alkalmaznak, már pedig a felültrágyázásnak szembetűnő eredménye szokott lenni.

Felültrágyázásra jó a keverék-trágya (komposzt), a trágyalé, a chilisalétromsó és mindenféle szuperfoszfát-trágyaszor.

A felültrágyázással elkésni nem szabad; mert különben hatástalan marad az illető növényre nézve.

A buja vetéseket néhol annak idejében nem legeltetik, vagy nem hengerelik le.

A *kapás növényeket* idejében kell kapáltatni s annyiszor, a hányszor szükséges.

A kapálás legyen elég intenzív, a sekély munkának csak félsikere van. Jó eszközökről kell gondoskodni.

A növények ritkítását (egyezését) sem célszerű elhalogatni.

A töltögetést sem tartom célszerűnek elhagyni, habár többfelé már próbát tettek annak mellőzésével s helyette kapálják a növényt (tengeri). A töltögetés még olcsóbb munka, mint a kapálás, ha t. i. töltögető ekével (halmozó) végezzük azt.

A *takarmányos területeket* — heréseket — szintén rendszeren fogasolni kell minden esztendőben, még pedig tavaszkor. Azon kívül, trágyában részesíteni. A fogasolás is használ, de a trágyázás még többet. Bármiféle trágya jó e célra. Érett trágya, komposzt, trágyalé, gipsz.

Védelmet nyújtunk a növényeknek, ha p. a hideg szelek ellen faültetvényekről gondoskodunk, ha a kényesebb növényeket magasabb, szálasabb növényekkel szegélyezzük; ha a túlságos nedvességet lecsapoljuk, ha a réteket öntözésre berendezzük, ha az elszaporodott rovarokat irtjuk, az arankás helyeket égetjük stb.

Sokféle eszközhöz kell folyamodni a gazdának s a mellett maradni meg, a mely előnyösebb és olcsóbb. Lehet pl. pusztítani rovarokat sokszor hengerezés, meszezés által is, máskor segítségül visszük magunk mellé a baromfiakat is, mint pl. teszik ezt répa- és dohányültetvényekben. —é—

A tőzeg mint trágya.

Kezelésem alatt álló gazdaságban van 4 kat. hold kiterjedésű tőzeg-telep, melyet kísérlet alá vettem. 1889. őszén 3 hold kiterjedésű területet tőzeggel olyformán, mint azt istállótrágyával tenni szokás, meghordattam.

Megjegyzem, hogy a megelőző növény tengeri volt és a trágyázást tengeri után eszközöltem.

A tőzeget ősszel alászántottam s a földet tavasszal árpával bevettettem, az árpa közé pedig vettem herét.

Ugyanolyan fekvésű és ugyanolyan minőségű 12 k. hold földbe tőzeg trágyázás nélkül vettem árpát herével.

A tőzeggel meghordott földön az eredmény meglepő s váratlan lett. Ugyanis a megtőzegezett földön holdanként 21 métermázsza termést kaptam, míg a tőzegnélküli földön holdanként csak 6 métermázsza termést adott az árpa. Így a tőzegezett föld holdanként 15 métermázsával adott nagyobb termést, melynek szeme e mellett gyönyörű fehér és egészen gömbölyűnek mondható, holott a tőzeggel meg nem hordott földön hosszú sovány szem volt a hozam.

A tőzeg a herére is nagy hatással volt, olyannyira, hogy szeptember hó vége felé, három holdról kaptam 8 szekér kitűnő takarmányt, a míg 12 holdról, vagyis a 4-szer akkora területről, mely nem volt tőzegezve, szintén 8 szekérrel. Mily arány ez! Egy évezred óta hevert földből, mely soha kutatás alá nem vétett, ily hasznat képes elérni az ember, számba sem vehető csekély költség mellett.

Erdélynek sok tőzeg-telepe van, mely haszontalanul hever. Nem mernek kísérletezni, pedig magától semmi sem jön. „Ember segíts magadon s az isten is megsegít.” Minden egyes gazdatársamnak ajánlani merem tiszta lelkiismerettel ezen eljárást, bárha távolról kellene is a tőzeget megszerezni, kivált oly helyen, hol kevés az istálló-trágya. Ez idén 30 holdat hordottam meg tőzeggel s árpát és búkkönyt vettem bele, mely után ősszel rozstot vetek, hogy tudjam, az őszi heré mily hatással van.

Szombatfalva, márczius 30.

Szabó Nep. János
gazd. intéző.

Rózsakiállítás Kolozsvárt.

A magyar szent korona országai vöröskereszt-egyletének kolozsvár városi választmánya ez évben III-ik rózsá-, virág- és gyümölcskiállítást rendezi, melynek célja a rózsá- és virágtermesztés terjesztése és nemesítése és ezek kivitelének emelése.

A kiállítás tiszta jövedelme a Kolozsvárt felállítandó tartalék-kórház alapja javára fog csatoltatni.

A kiállítás a sétatéri lövöldében *csütörtökön, június 11-én d. u. 3 órakor fog ünnepélyesen megnyitást* és nyitva áll e napon esti 8 óráig június 12-én d. e. 7—11 és d. u. 3—8 óráig, június 13-án d. e. 7—11 és d. u. 3—6 óráig, midőn a kitüntetések kihirdetésével ünnepélyesen berekesztetik.

Kiállító lehet minden kolozsvári rózsá- és virágtermesztő, magános, vagy mű- és kereskedelmi kertész, továbbá a virágtermesztéshez használható tárgyak előállításával vagy árusításával foglalkozó iparos vagy kereskedő.

Vidéki kiállítóknak saját költségük és veszélyükre részvételét szívesen látja a rendező bizottság.

Kiállíthatók:

a) Levágott rózsák és pedig: névvel jelölt egyes rózsafajok, vagy az idén itt először bemutatott rózsajudonságok.

b) Levágott rózsák gyűjteményei, helyes elnevezéssel.

c) Szép rózsák tetszés szerinti választékban, név nélkül.

d) Rózsák virágcserepekben vagy szép díszítő növények és virágok izléses csoportosításban és gyümölcsök.

e) A rózsá- és virágtermesztéshez szükséges eszközök, valamint virágcserepek, vázák, asztalok, állványok és a rózsák és virágok termesztése és tartása körül használt egyéb tárgyak.

Bejelentések folyó évi június hó 7-ig Gróf Schweinitz Gyula rendező bizottsági elnökhöz (Kolozsvár, kül-monostor utcza) küldendők, hova minden ide vonatkozó felvilágosításért fordulni lehet.

Vegyes közlemények.

— **Vetések állása Erdélyben.** A földmivelésügyi ministeriumhoz legújabbán beérkezett hivatalos jelentések szerint vetéseink jelenlegi állásáról a következőket írhatjuk. *A buza* a hideg április után hirtelen beállott nagyobb foku meleg következtében általánosan gyors fejlődésnek indult, azonban az e hóban tartó szárazság, nagymérvű szelek s éjjeli hidegek kezdenek rá hátrányossá válni; némely helyen tikkadt, ritkul és gazos, több helyen pedig vadborsó s ugartövis verte fel s félni lehet, hogy csak elcsenevedve indul szárba s eső hiányában a kalászképződés sem lesz kielégítő. Általában mindenütt esőt kíván. *A tavasz-buza* még jobban áll, de ez sem elégethet ki eső nélkül. *A rozs* nem fejlődhetett kellően; sovány földekben apró, sárgás és helyenkint már kalászat is hányja, de néhol silány kalászok mutatkoznak. Óhajtja az esőt. *Az árpa* többnyire ugyan jól, de ritkán kelt; gyarapodása fogyatékos, helyenkint nagyon megsárgult, sötét gazos is. *A zab* többnyire elég szép, de a beállott szárazság káros hatása ezen is észrevehető helyenkint. *A hüvelyes, kapás és kerti növények* fejlődése normális; egy helyütt elég szép, más helyen nehezen kel. *A répát* Háromszék és Fogaras vármegyékben már első kapálás alá vették; Hunyadban és Szolnok-Dobokában itt-ott a bolhák pusztítják. A korábban vetett tengeri szépen kél, míg némely helyen még csak most vetik. *A mesterséges takarmányfélék* közül a luczerna helyenkint nagyon megritkult, sötét néhol ki is vészett. A korán vetett zabos búkköny többnyire jól áll. *A rétek, legelők* a szárazság miatt lassan gyarapodnak; kívánják az esőt. *A szőlőben* szép fejlődés indult meg s csak kevés helyen észlelhető elmaradás. *A gyümölcsre* nézve a terméskilátások eléggé kedvezők.

— **Szőlőtermelők figyelmébe.** A jövő 1892-ik év tavaszán a balatonmelléki homokterületek betelepítéséhez előreláthatólag nagyobb mennyiségű *gyökerez*, esetleg sima szőlővesszőkre leendő szüksége az ott működő kormánybiztosnak — Széchényi Imre grófnak, a következő európai szőlőfajokból: a) Vörös bort termő fajokból: Nagy-Burgundi, Blaufränkisch, Nemes Kadarka, Oportó és Szent-Lőrincz; b) Fehér bort termő fajokból: Kövi dinka, Olasz Rizling, Zöld Sylváni, Piros Veltelini, Semillon és Sauvignon szőlővesszőkre. Felhívjuk szőlőtermelőinket, hogy a fenti fajokból netalán lévő, eladható gyökerez és sima szőlővessző-készle-

tüket (fajlisztuság szavatolása mellett) tartásuk készletben és annak idején vagy egyletünk hivatalához, vagy a fent nevezett kormánybiztosi hivatalhoz — az árral együtt (a termelési helyhez legközelebb eső vasuti állomástól és a csomagolás költségével együtt érve) jelentsék be.

A szőlészeti vándortanítás céljainak előmozdítására, nevezetesen, hogy a phylloxera elleni védekezés, az elpusztult szőlők felújítása, új szőlők telepítése, újabb s még nagyobb lendületet vegyen, a vándortanítói kerületek felosztását s a külszolgálat szervezését a földmívelésügyi m. kir. minister ismételt megállapította. Az erdélyrészi kerületre nézve ki van mondva, hogy itt a vándortanítói teendőket a nagy-enyedi vinczellér-iskola és Fekete Pál vándortanító (Dicső-Szent-Márton) teljesítik. Tehát hozzájuk kell fordulni ez ügyekben a felvilágosításokért.

— Filloxera-zárlat alá helyezett erdélyi községek 1890. év végéig. **Kolozsmegyében:** a Bánffy-hunyadi járásban: Bánffy-Hunyad, Farnas, Ketesd, Közép-Föld, Magyar-Bikal, Zsombok; az almási járásban: Kökényes, Nagy-Almás községek. **Kisküküllőmegyében:** a d.-szent-mártoni járásban: Balázstelke, Felső-Bajom; az erzsébetvárosi járásban: Darlacz községek. **Nagyküküllőmegyében:** Medgyes sz. kir. város; a bolya-beret halomi járásban: Berethalom, Buzd, Eczel, Szász-Almád, Szász-Ivánfalva, Szász-Sáros, Muzsna, Baráthely, Nemes, Riomfalva községek és a keresdi járásban: Vadhid község.

— Lóverseny Szegeden. A szegedi gazdasági egyesület 1891. évi május hó 28-án (Ürnapján) délután 3 órakor, a szabadkai országúti vámház mellett fekvő 1500 méteres kerület alakú versenypályán lóversenyt rendez. A nevezéseket az egyleti titkár veszi föl május 24, 25 és 26-án délelőtt 9—11 és délután 3—6 óra között Szegeden, az egyesületnek régi Zsótér-ház I. emeletén levő irodájában. Programm ugyanott kapható.

— A Magyar-Francia biztosító részvénytársaságot a jégkárok elleni biztosítások idejének bekövetkezte alkalmából olvasóinknak meleg figyelmébe ajánljuk. Általános ismeretes tény, hogy ezen biztosító-intézet a károk kifizetésénél nagyon culáns eljárást szokott tanusítani s azok fölvetelét is a lehető legméltányosabban eszközözi. Ujabbán nagyszerű reformot léptetett életbe, azt, hogy kár nem létehen a biztosítási díjnak csak részben való befizetését kívánja, teljes befizetését pedig csak nagyobb kár esetén. Kárfizetésnél nem a változó piaci árat, hanem az előre meghatározott egység-árat fizeti ki; aratási költségeket pedig csupán csak teljes károknál hoz levonásba. Mindezek nagy előnyök a gazdára. Tűz-, baleset elleni, valamint életbiztosítások is igen előnyösen eszközölthetők ezen jónévű intézetnél.

— A triestzi általános biztosító-társaság (Assicurazioni Generali) f. é. április hó 30-án Triestben tartott 59-ik közgyűlésén betérjesztette az 1890. évi mérlegeit.

A közgyűlésnek tett jelentésekből értesülünk, hogy az életbiztosítási ágban a díjtartalék 2.293,129 frt 35 krral szaporodott és 1890. december 31-én 28.927,291 frt 36 krra emelkedett és hogy az 1890-ben ujonnan kötött biztosítások összege 17.696,232 frt 94 krra rugott, mi által az 1890. december 31-én érvényben levő biztosítások tőkeösszege 124.121,441 frt 72 krra szaporodott fel. Az évi díjbevétel az illetékekkel együtt 5.002,565 frt 89 krt tett ki.

A tűz- és szállítvány-biztosítási ágazatokban a díjbevétel 9.017,000 frt 32 krt tett ki, mely összegből, mint minden tehertől mentes díjtartalék 2.250,646 frt 87 kr. helyeztetett tartalékba, míg az 1890. december 31-én a jövő évekre érvényben maradó díjkötelezvények összege 24.176,306 frt 81 krra rug.

Az 1890-ben kifizetett károk összege 8.345,827 frt 21 kr. A társaság alapítása óta egész 1880. december 31-éig 235.717,767 frt 43

krnyi tekintélyes összeget fizetett ki károk fejében. Ezen összegből 143,424 káreset 44.315,616 frt 47 krnyi kártérítéssel hazánkra esik.

Az értékpapírok árfolyam ingadozásának fedezésére szolgáló tartalékalap 1890. december 31-én 1.209,030 frt 27 krra emelkedett, noha a kisorsolható értékpapírok csak is névértékükkel lettek a mérlegbe felvéve.

A tőkésített nyereségtartalék az alapszabályok szerinti összegben 2.625,000 frttal, az ingatlanok tartalékalapja 1.289,480 frt 92 krral és a kétes követelések tartaléka 80,000 frttal maradt változatlanul.

Az összes biztosítéki alapok 2.545,432 frt 80 krról 43.303,671 frt 22 krra emeltettek és a következőképen vannak elhelyezve:

1. Ingatlan vagyon és jelzálogok	9.009,007 frt 76 kr.
2. Kölcsönök intézeti életbiztosítási kötvényekre	2.807,812 " 84 "
3. Kölcsönök állami értékpapírokra	38,648 " 74 "
4. Értékpapírok	24.507,472 " 98 "
5. Váltók	448,903 " 81 "
6. Folyó számlák és adósok a hitelezők levonása után	627,774 " 46 "
7. Pénzkészlet az intézetnél és bankoknál	2.189,050 " 63 "
8. A részvényesek adóslévelei	3.675,000 " — "
	43.303,671 frt 22 kr.

Tiszta nyereség fejében 737,862 frt 44 kr. lón kimutatva, miből minden egyes részvényre 120 arany forintnyi (egyenlő 300 frankkal) jutalék esik.

NYILTTÉR.)*

Szives tudomásul!

5% Magyar papíráradéknak

ez év

Junius hó 1-én

esedékes szelvényeit

mai naptól fogva

DIJMENTESEN

beváltja,

REGALE-UTALVÁNYOKAT

illetve

KÖTVÉNYEKET

az esedékes kamatok külön megterítésével

teljesen a hivatalos árfolyam

jegyzés szerint fizeti

FOLLY VICTOR

18 (1—32.)

bank- és pénzváltó-üzlete

KOLOZSVÁRT.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatőzsde. Legújabb jelentés. Buza 76—81 kg. 10 frt — kr.—10 frt 50 kr. Rozs 70—72 kg. 8 frt 20 kr.—8 frt 35 kr. Árpa 60—66 kg. 6 frt 90 kr.—8 frt 40 kr. Zab 39—41 kg. 6 frt 85 kr.—7 frt 20 kr. Tengeri 73—75 kg. 6 frt 55 kr.—6 frt 65 kr. Köles 7 frt 60 kr.—7 frt 90 kr.

N.-Várad. Május 19. Tiszta buza 7 frt 22 kr. Elegybuza 5 frt 92 kr. Rozs 5 frt 70 kr. Árpa 4 frt

*) E rovat alatt közölttekért nem vállal felelőséget a szerk

35 kr. Zab 3 frt 08 kr. Törökbuza 5 frt 63 kr. hlként. Széna kötetlen 3 frt 20 kr. Alomszalma 1 frt 60 kr. mmként. Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.

(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csiksereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébet-város	Fogarasz	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	780	750	780	660	650	700	800
Elegy buza	"	510	650	680	525	550	650	—
Rozs	"	450	525	640	500	500	450	540
Árpa	"	400	450	—	—	—	—	500
Zab	"	280	350	700	275	300	280	300
Törökbuza	"	520	600	680	450	400	500	575
Széna	q.	180	300	420	—	200	200	250
Szalma	"	80	100	200	180	—	140	—
Túzifa	km	260	240	220	300	200	200	180
Marhahus	kg.	48	40	40	44	44	35	40
Május		22	20	19	20	16	15	16

A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	n. érdi-Vásárhely	Máros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	hl.	700	740	942	635	850	690	720
Elegy buza	"	650	—	—	485	760	590	510
Rozs	"	550	470	770	450	710	470	450
Árpa	"	—	400	—	—	—	—	—
Zab	"	350	300	660	320	700	290	280
Törökbuza	"	540	600	624	475	720	470	480
Széna	q.	320	350	290	130	480	180	180
Szalma	"	200	100	150	75	250	120	130
Túzifa	km	265	250	300	240	220	300	200
Marhahus	kg.	35	44	46	44	44	50	46
Május		16	14	21	21	21	22	14

A piaci cikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv.-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	760	—	730	750	—	—	—
Elegy buza	"	600	—	580	—	—	—	—
Rozs	"	460	—	475	600	—	—	—
Árpa	"	420	—	450	—	—	—	—
Zab	"	290	—	285	350	—	—	—
Törökbuza	"	520	—	485	575	—	—	—
Széna	q.	400	—	240	380	—	—	—
Szalma	"	150	—	120	150	—	—	—
Túzifa	km.	160	—	260	180	—	—	—
Marhahus	kg.	44	—	40	44	—	—	—
Május		19	—	21	16	—	—	—

Kolozsvár, 1891. május 21. Tisztabuza 9 frt—9 frt 80 kr. Rozs 6 frt 80 kr.—7 frt 20 kr. Törökbuza 6 frt 40 kr.—6 frt 60 kr. Zab 6 frt 20 kr.—6 frt 40 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm-ként. Marhahus 50 kr. kg.

Állatvásárok.

Kolozsvár. Heti állatvásár május 20., 21. Ló felhajtott mintegy 20 drb; eladatott 7 drb. Szarvasmarha felhajtott m. e. 400 drb; eladatott 275 drb. Juh felhajtott m. e. 400 drb; eladatott 249 drb. Sertés felhajtott m. e. 400 drb; eladatott 311 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Május 15-én.

Heti átlag árak: magyar válogatott árú 260—360 kilogramm nehéz 45—46½ kr; 180—260 kg. nehéz 45½—46½ kr; öreg 300kg. túli 42½—44½ kr; vidéki sertés 42½—47½ kr; szerb 45—47 kr. Páronként 45 kg. ételsúly levonás és 4% engedmény. Elésegárak: Tengeri új 7 frt 20 kr; árpa 7 frt 50 kr. Kőbányán átvéve. Heti üzlet: lanyba

Debreczen Heti állatvásár május 18. és 19-ikén. (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtott 589 darab; eladatott 438 drb. Ló felhajtott 328 drb; eladatott 113 drb. Sertés felhajtott 1200 drb; eladatott 888 drb. Irányzat: élénk.

Békés-Gyula Országos állatvásár május 6, 7, 8, 9-én. (Eredeti tudósítás.) Marha felhajtott mintegy 4000 drb. Árak: 2—3 éves tinó párja 180—220 frt. 5—7 éves ökör párja 260—350 frt. Tehén drb. 60—120 frt. Egy éves borjú párja 60—70 frt. Egy és fél éves borjú párja 90—100 frt. Ló felhajtott mintegy 2800 drb. Minőség gyenge; árak nyomottak; kereslet csekély. Juhvásár — kevés felhajtás miatt számba nem vehető. Sertés felhajtott mintegy 32,000; eladatott 22,000. Árak: magyar elsőrendű suldó 11—12 hónapos 36—39 kr; két éves 30—36 kr; öreg 30 hónapon felüli 30—32 kr kilogrammonként.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közölhetők, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegekben is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az érre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr.; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelénél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Eladás és vétel
Bécs 1890. állami aranyérem.
 Arankamentes lóhermag, magkereskedői módon tisztítva.
 Rendkívül nagyszemű 100 kilója 58 frt
 Fentiből 5 kilós postacsomag 3 frt.
 4 kiló nonplus ultra sajt 3 frt.
 Szétküldés utánvétellel.
 Minták ingyen és bérmentve.

Gróf Teleky Arvéd drassói uradalmi intézősége Alsó-Fehérmegye, vasút Alvincz, posta és táv-írda Szerdahely.

Kínáltatik megvételre egy egé-szen uj, kitűnő szerkezetű Tricycle 200 frtért (vétélára 380 frt volt). Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Keresetnek egy 500—600 holdas földbirtok haszonbérletre. Aján-

latok D. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Két jó karban levő gözcséplő-garnitúra teljes felszereléssel eladó. Tudakozódhatni B. P. jegy alatt a kiadóhivatalban.

Alkalmazást keres.

Kezelő gazdatisztnak ajánlkozik me P. K. jegy alatt megtudható a kiadóhivatalban.

tézetet végzett s 18 évi gyakorlattal bír, mindenkép jeles képzettségű családos gazda Szives tudakozásokra Sz. J. jegy alatt tájékoztatást nyújt a kiadóhivatal.

A kolozs-monostori gazdasági tanintézetet sikerrel végzett és több évi gyakorlattal bír családos gazdaszkezelő gazdatisztni állást keres. Czi-

ÜGYNÖKÖK

törvényileg megen-gedett sorsjegyek részlettel 2-6 melletti eladása mellett általunk 52 a Fővárosi váltóüzlet társaság ADLER és Tsa BUDAPEST, Fürdő- és Dorottya-utca sarkán

Alapított 1858-ban.

Ő es. és kir. fensége József főherczeg udv. szállítója

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és ércöntődéje Kolozsvárt, belmonostor-utca 12. szám.

Ajánlja gyártmányait, mint magyar különlegességet
KUTAKBAN
 és mindennemű szivattyukban, tüzi- és kerti fecskendőkben. Ajánlkozik köz- és magán-fürdők felszerelésére, szagmentes ürszékek felállítására.

25. Elvállal (14—30.) teljes vízvezetékek és csatornázások berendezését, városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett. minden viziművi munka gyors és pontos kivitelére Képes árlapok és részletes költségtervezetek kívánatra díjmentesen küldetnek. Egyetlen belföldi szivattyu-gyár!

Módszerem az 1887-ki párisi kiállításon az arany éremmel lett kitüntetve.

A CSIPERKE-GOMBA (champion) tenyésztésének gyakorlati módszere. Irta Petriny Sándor gyak. gombatenyésztő. — Szerző kiadása.

Kapható: Budapest, IV, Múzeum-körút 35. — Ára 1 forint.

Bevezetés, Leveles gombák, A csiperke-ke-ágyak száraz lócitrómából és meleg szervezése, A csiperke képződése és szá-trágyából, Csiperketenyésztés dinnye- és ugorkaágyakban, Száritott tehéntrágya alkalmazása csiperketenyésztéshez. Kü-

A csiperke-ágyak elkészítése. A trágya és annak előkészítése, Csiperke-ágyak földalatti helyiségekben, Csiperke-ágyak ellátása c. írával, A takaró-zása, Csiperketenyésztés növényházakban, anyag és víz, A gombacsira előállításának módjai. Különböző módszerek csiperke-ágyak készítésére. Csiperketenyésztés szabadban, Csiper-

lönböző anyagok felhasználása és a sa-perke-ágyak alkalmazása, Timárcser alkalmazása, Csiperketenyésztés istállóban, dr. Labourette módszerében, A csiperkék szedése, b-egségei, ellenségei, eltartása, elkészítésének módjai. 51. (3—8.)

BALOGH JÓZSEF

PUSKAMŰVES ÉS MECHANIKUS KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a n. é. helyi és vidéki közönség b. figyelmébe ajánlani **fegyver- és lőpor-raktáramat,**

melyet főter, Báró Radák-ház, hátul az udvaron minden e szakmába vágó vadászati kellékekkel elláttam, u. m: fegyverek a legközönségesebbtől a legjobb minőségig, lefoucheux és lancaster, továbbá szobafegyver, szobapisztoly és revolverek nagy választékban.

Lőporok különböző minőségben, serétek, golyók, üres és kész töltények a legjutányosabb árakban s mindenkor raktáron kaphatók.

Fegyverjavításokat, becseréléseket, villanycsengők bevezetését, villámhárítókat a legújabb szabadalom szerint eszközölk.

Továbbá galvanoplasztikai munkákat, u. m. aranyozás, ezüstölés, nickelés stb. a legjobb kivitelben és jutányosan teljesítek.

Vidéki megrendeléseket azonnal és pontosan eszközölk.

Becses pártfogását kéri

teljes tisztelettel

45. (5—20)

BALOGH JÓZSEF.

Regaleváltság-kötvényeket,

15. illetőleg (17—20.)

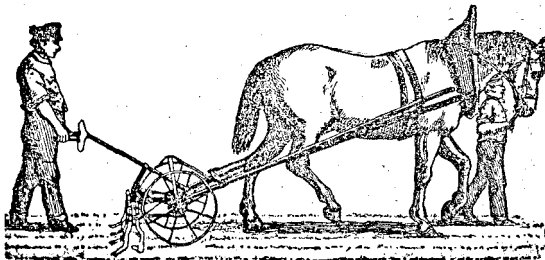
UTALVÁNYOKAT

legmagasabb áron vásárol a

Kolozsvári Kereskedelmi Bank.

SACK RUDOLF

világhírű talajmivelési eszközei és gépei és pedig: Közkeveltségű egytetemes és mély mivelési (rajol) acél ekéi, kettős és hármás ekéi, boronái, továbbá sorba- és szóravető-gépei — mint nemkülönben: legkitűnőbb munkát végző kapáló- és töltőgető ekéi egyszerű és egytetemes kapálógépei, valamint kézi kapáló eszközei eredeti minőségben csakis nálam kaphatók. Ugy ezeket, valamint más egyéb gazdasági gépeket, mint Amerikából importált Hicary-fából készült eredeti „Tiger” kaszáló és „Hollingsworth” gyűjtőgépeit jutányos árakon ajánlja

Minden egyes Sack-féle eszköz az itt látható védjeggyel van ellátva. Oly tárgy tehát, melyről ezen védjegy hiányzik, nem eredeti Sack-gyártmány.

53. (3—x.)

Propper Samu,

Sack Rudolf magyarországi képviselője, Budapesten, Váci-körút 29.

UJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, főter 13. sz. a. (br. Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékiileg bejegyzett cég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvények beváltása. Nyeremények leszámítolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

Utalványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá úgy a kolozsvári, mint a felső pénzintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgálom minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (20—52.)

Kiváló tisztelettel **FOLLY VICTOR.**

Uj, kipróbált hernyóirtó lámpa.

Gyümölcstermelőknek a tavaszi **hernyóirtás** véghezvitelére a legcélszerűbben alkalmazható **hernyóirtó lámpáimat** ajánlom. Jó vagy szeles időben egyformán lehet használni. Lángja nagy, hatása biztos. Az összegyűlt hernyócsomókat teljesen kipusztítja. Óvatosan használva, a fának semmit sem árt. Kapható **Maté Mihály** épület- és műbádogsnál Kolozsvárt, belkőzéputca végén. 59. (1—3.)

„AZ ANKER” ÉLET- ÉS JÁRADÉK-BIZTOSÍTÓ-TARSASÁG.

Főügynökség Kolozsvárt: Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete. A társaság minden, az ember életbiztosítására vonatkozó üzletekkel foglalkozik, u. m.: a) tulélesi és kiházasítási biztosítások; b) haláleseti biztosítások és az életbiztosításokra teljesített betétek ellenbiztosítása; c) járadék biztosítások.

Nyereményrészül fizetett a társaság az 1890. évben: a) leszámítolás alá kerülő életbiztosítások után, az utolsó 10 év lefolyta alatt átlag 30%-ot; b) haláleseti biztosítások után az évi díj 26%-át, c) az 1890. évben leszámított tulélesi csoportbiztosítások a teljesített betéteknek 6—7%-át eredményezték a kamatok kamataival.

Részvénytőke és biztosítéki alap 1890. december hó 31-én frt 40 443 351.37 Az utolsó üzletjelentés szerint a biztosítási állomány 1890. december hó 31-én vol frt 189 959 422.29 tőke és 57 227 43 járadék.

56. (1—6)

K i f i z e t é s e k :

halálesetekért 1890. december 31-ig frt 18.667,611.64
 leszámított életbiztosításokért 1871—1890 48.162,426.62

Összesen frt 66 830 038.26

Utazó ügynökök fix fizetés és provizio mellett kerestetnek.

A főügynökség Kolozsvárt.

MAGYAR-FRANCZIA

biztosító részvény-társaság Budapesten.

ALAPÍTOTT 1879-BEN.

Kezességi tőke 6.574,762 forint osztrák ért.

Egy évi díjbevétel 5 millió frton felül. A társaság fennállása óta kifizetett kártérítések 51 millió frt.

Elnök

Nagyméltóságu **Beniczky Ferencz** ur,
Pestmegye főispánja sat.

Igazgató

Ferenchich Vilmos.

Tüzbiztosítás.

Tüzkárok ellen biztosít: házakat, gyárakat, butorokat, áruraktárakat, mezőgazdasági terményeket, berendezéseket és egyéb ingóságokat.

Különös figyelmet érdemel az általunk gyakorlatba hozott mezőgazdasági átalánybiztosítás, mely a legkényelmesebb és a díjak olcsóságánál fogva egyuttal a legjutányosabb módozata a biztosításnak, melyet a nagy- és közép-birtokosok nagy előnnyel alkalmazhatnak.

Jégkár elleni biztosítás.

Nagy fontossággal bír a mezőgazdára nézve a társaság azon reformja, miszerint a díj-kár nem léteben csak részben és csak nagyobb kár esetén fizetendő be teljesen; továbbá nem a változó piaci ár, hanem a biztosítás megkötésekor előre meghatározott egység-ár szerint téríti meg a károkat. Aratási költségek csupán csak teljes károknál hozatnak levonásba.

Baleset elleni biztosítás.

Egyénekenként vagy csoportonként, halál, munkaképtelenség vagy ideiglenes keresetképtelenség esetére.

Példa: Egy kereskedő, hivatalnok, ügyvéd, lelkész, művész stb. évi 5 frt díjfizetés mellett biztosíthat 4000 forintot azon esetre, ha őt hivatása teljesítésében vagy azon kívül, otthon vagy utazás közben, szárazon vagy vizen, vasuton vagy hajón, járás, lovaglás vagy kocsizás közben valamely véletlen baleset éri, mely a biztosított halálát vagy mulékony keresetképtelenségét vonja maga után.

Legjutányosabb díjak. — Legkedvezőbb feltételek.

ELETBIZTOSÍTÁS

10 krajczár heti díjjal.

Ezen biztosítással az anyagilag kevésbé tehetősegyének — kisebb hivatalnok, kisiparos, munkás stb. — mód nyújtatik családjá, esetleg saját maga részére csekély befizetéssel bizonyos összeget biztosítani, mely üdvös biztosítási intézmény külföldön milliónyi ember által vétetik igénybe — Ime egy biztosítási példa: Egy 30 éves egyén 10 krajczár heti díjért biztosíthat halála esetére 158 forintot, vagy 65-ik korévének betöltésekor saját magának fizetendő 134 forintot. A kötvények háboru esetén is érvényesek.

ÉLETBIZTOSÍTÁS.

Halálesetre vagy életbeni elérés esetére, tőkét, járadékot, nyugdíjat biztosít, nyereség-részesítéssel a közkedveltségnek örvendő kisorsolás útján. Példa: egy 30 éves egyén fizet 1000 forint biztosított tőke után, mely halála esetében azonnal kifizetetik, évente 21 frt 40 kr. díjat; ha pedig a biztosított tőkét 60-ik korévé betöltésekor a biztosított fél maga kívánja felvenni, akkor 20 frt évi díj fizetendő.

Bármily irányban felvilágosításokkal szívesen szolgál

Az erdélyrészi vezérügynökség Kolozsvárt
bel-monostorutca 12. sz., I. emelet.

ASSICURAZIONI GENERALI 1890. ÉVI MÉRLEGE.

BEVÉTEL

Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez (1890.)

KIADÁS

Main financial statement table with columns for 'A tétel neve', 'Üzlet', 'Vagyon', 'Összes', and 'A tétel neve', 'Üzlet', 'Vagyon', 'Összes'. Includes sub-headers for 'bevételek' and 'kiadások'.

Nyereség- és veszteség-számla a B mérleghez. — Életbiztosítási osztály. (1890.)

Financial statement for the Life Insurance Department, similar structure to the main table with columns for 'A tétel neve', 'Üzlet', 'Vagyon', 'Összes'.

VAGYON

az ASSICURAZIONI GENERALI vagyonállása 1890. december 31-én.

TEHER

Balance sheet table with columns for 'A tétel neve', 'A', 'B', 'ÖSSZESEN', 'A tétel neve', 'A', 'B', 'ÖSSZESEN'. Includes sub-headers for 'Folyó számla' and 'Folyó számla'.

Dr. Bazzoni Richard, Besso M., br. Bruck Ottó, dr. Calabi R., br. Mompurgo József, Segré V. — A vezérigazgató: Besso József. Magyarországi vezérigazgató BUDAPESTEN, Dorottya-utca 10. sz., az intézet ajtajánál.

Bővebb tájékoztatás az alatti ügynökségnél kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adatként és élet-, tűz-, szállítványi- és lívegbiztosítások az Assicurazioni Generali, jégbiztosítások a Magyar jég- és vízontbiztosító-részvénytársaság és baleset ellen való biztosítások az első osztrák általános baleset ellen biztosító-társaság számára a legelőnyösebb díjak és legelőnyösebb feltételek mellett elfogadhatók.

A kolozsvári főügynökség: BOÉR SÁNDOR.